

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczta u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 16.

Akiknek nem kell a nemzeti zászló.

Szomoru hirt adunk a vasárnapi budapesti népgyűlésről.

Ezt a népgyűlést a függetlenségi polgárok, a fővárosi asztaltársaságok, a Demokrata-kör és a szociál-demokraták rendezték, — ez utóbbiaknak a szereplése tette szomorúan nevezetessé. A szocialisták a himnus és a Kossuth nóta helyett a Marseillaist énekelték és semmiképpen sem akartak felvonulni a háromszínű zászló alatt, hanem a forradalmi vörös zászló körül csoportosultak, sőt megtették azt is, hogy a magyar zászlóról letépték a fehér és zöld színt és vörös zászlót csináltak belőle. A helyett pedig, hogy éljen a haza, azt kiáltották a magyar parlament előtt, hogy: éljen a forradalmi szociáldemokrácia!

A vásárhelyi munkások vezetője birái előtt megtagadta a hazát, a fővárosi szocialisták pedig eldobják, letépték anuak egyik legszentebb jelvényét, a magyar zászlót.

Ennyire jutottunk.

Ki ennek az oka?

A kormány sajtója kétségkívül a gyűlés összehívóit fogja okolni. Pedig a függetlenségi polgárok itt is rendreutasították a szocialistákat, Lukács Gyula beszámolóján pedig szóhoz sem engedték őket. De meg néhány év előtt, az egyházpolitikai harcok idején a kormány aegise alatt rendezett népgyűléseken igen szive-

sen látott vendégek voltak a szocialisták, — ott nyerték az első bátoritást.

A szocialista izgatón kívül egyes személyeket nem lehet felelőssé tenni e szomoru következményekért, de igenis lehet és kell is felelőssé tenni a rendszert, melynek nagy része van a dolgok ilyen szomoru elfajulásában.

A merkantil-liberális rendszer évtizedeken át mit sem törődött a »szegény emberek« sorsával. Önző hatalmi politikát folytatott minden vonalon, — osztályérdekeket istápol, jól jövedelmező sinecurákat teremtett, vicinálisokat épített s a néppel csak a választások idején törődött, abban sem volt nagy köszönet. A parasztlabirtokeket nem védelmezte, az uzso-
rát erélyesen nem üldözte.

Most, mikor minden oldalról leleplezve egész meztelenségében áll előttünk ennek a korrupciós rendszernek roskadozó váza, most látjuk valójában ennek hibáit és mulasztásait, most látjuk szomoru következményeit.

Harmincz esztendő alatt több törvényt hozott a magyar parlament, mint öseink ezer esztendő alatt hoztak. És ebben a rengeteg törvénytarban alig van nem harmincz, hanem három törvényezikk, amely igazán a nép javáért lett hozva. Ezt a hármat is nem jószántából, hanem a közvélemény pressziójára hozta a parlament.

Nagyon jól tudjuk, hogy a vasárnapi gyűlésen elhangzott szocialista izü közbekiáltások nem a józan nép kívánságait, hanem a rossz lelkü izgatók által félre-

vezetett tömeg követeléseit tolmácsolták; de el kell ismerni, hogy egyik-másik kívánságnak bizony van alapja és félő, hogy ezek a féktelen izgatások a néprömlatlan osztályát is hova tovább inficiálni fogják.

És ezért nem elég az erélyesség és szigorúság, hanem a társadalmi baj gyógyítására irányuló rendszeres törvényhozási működésre van szükség.

Erre pedig — mint az utolsó harmincz év története mutatja — képtelen a szemeink előtt vergődő merkantil liberális rendszer.

Küldöttség a minisztereknél.

A végvidék kisbirtokosainak küldöttségei ma d. e. felkereste a földművelésügyi, kereskedelem és igazságügyi minisztert az országos gabona uzsora megszüntetése tárgyában.

A memorandum különösen az u. n. buza elővételt tünteti fel, mint a legnagyobb uzso-
rát, ez abban áll, hogy a tőzsde nyereséget a nagykereskedő részére a lehető legnagyobb összeg erejéig biztosítják és a veszteség számlát pedig továbbá a hátrányos esélyeket a kistermelők hártják át. A memorandum részletesen elmondja a kisbirtokosok tönkretételét és oda konkludál, hogy ezt a gabona elővételt helyesebben gabona uzso-
rát be kell tiltani.

A küldöttséget, melyet dr. Abonyi Henrik és Kuna Jenő temeskubinyi ügyvédek vezették, Szivák Imre fehértemplomi kerület képviselője mutatta be a 3 miniszternek, kik kijelentették, hogy a legszigorubb intézkedéseket fogják tenni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az én limonádém.

Irta: S. B.

Egy hét óta bent vagyunk a farsangban, a báli-meghívók, mellesokrok, legyezők, illatszerek — és cigányok szezonjában, amelyekben a tetőpontját éri el az adósságesinálás is.

A gavallérok mellényén díszlő aranylánc és a zsebben ketyegő arany-óra ebben az időben szoktak legtöbb esetben átváltozni — zálogcédulákká. Ezek a zajos napokon a belső zsebben meghúzódó »pénzestárca« egészen meg van tömve ezekkel a sárga, zöld és más színű papirosokkal.

No de nem baj! Ilyenkor csak egy jelszót ismer a fiatalság az egész vonalon: Mulassunk!

És mikor rakják a tüzes csárdást, nem gondolnak az aggódo szabóval, a temérdek zálogcédulával, jó kedvűen kiáltják:

— Soh'se halunk meg!

— Nem mig el nem jön az időnk! — jegyzi meg egy gondterhes családapa, kinek előre borsózik a háta, attól a sok számlától, melyeket eisején hoznak majd elébe.

De hát nem az a célom, hogy a báli-szezonról, vagy az adósságesinálásról irjak. Nincs szándékom a zálogházak erre az időre eső forgalmáról kimutatást csinálni.

Ez kizárólag a Barsch, Klein, Sajósi stb. urak privát ügyei.

Én csupán egy kis érdekes történetkét akarok itt elmondani. Valahányszor a farsangba lépünk, mindig eszembe jut az a jóízű, nevetséges eset, ami Süldön velem és egy czukraszszal megeseit egy bál alkalmával.

Ugy történt a dolog, hogy én egy napon — már t. i. farsangi napon — arra a gondolatra jöttem, hogy megnézem, hogyan folyik le egy falusi intelligens bál.

Eppen a süldi fiatalság fáradozott egy mulatság rendezésén és én elhatároztam, hogy azt fogom »magas« megjelenésemmel kiténtetni.

Az én kedves barátom, akivel egy szobát bérlünk, kézzel lábbal ellenezte ezt az elhatározásomat, de én megmaradtam rendíthetetlenül mellette.

Mar a mulatság előtti nap lázasan készültem az első falusi bálra.

Frakkom sajátkezűleg kipucoltam, lagcipőm megnyomorodott sarkát megreperáltattam és boldogság közepette vártam a holnapi napot.

Az is elérkezett. Mindenem rendben volt, csak egy hiányzott — a pénz!

— Adjál öt pengőt, — szóltam az én kedves barátomnak.

— Nincs! — adta a lesújtó választ.

— Hát mit csináljak? — kiálték fel kétségbeesetten.

— Kérj az asszonytól, neki talán lesz, — tette meg az ajánlatot Zsiga barátom.

Rögtön háziasszonyomhoz rohantam, ki az ablaknál ülve éppen meglehetősen összeget kitevő adósságomat számíttatta.

Amikor az öt pengőt említém neki, majd

hanyat vágódott mérgeben és szinte kiabálva kezdte adósságaimat emlegetni. Végre aztán kijelentette, hogy ha még akarom, sem tudna adni öt forintot, mert az egész házban nincs több három forintnál.

— Legyen szíves hát azt a három pengőt ide adni! — vettem könyörgésre a dolgot.

Megsajnál és ide adta a három pengőt.

— No kaptál? — kérdé barátom feszült kíváncsisággal.

— Három forintot! — válaszoltam röviden.

— Te szerencsétlen! — kiáltott fel barátom kezeit összesapva. — Csak nem mégy el három forinttal a bálba?

— Miért ne? — tettem fel a kérdést.

Az én Zsiga barátom aztán magyarázni kezdte, hogy miért nem lehet három forinttal bálba menni:

— Vonat, ruhatár, vacsora és az előre nem látott kiadások hol vannak még. Vagy te azt nem számítod? — Érvvel barátom dühösen.

— Nem lesz előre nem látott kiadás! — mondtam én határozottan.

— Azt hiszed, hogy talán a falusi leányok nem szeretik a limonádét? Vagy talán azok nem fogják mondani minden táncz után »jaj de ihatnám vagyok« és ilyenkor persze ők is a limonádéra gondolnak, mint a városi leányok.

Erre már én is megvakartam a fejemet, mert biztosra vettem, hogy Süldön még drágább lehet a limonádé mint Nagyváradon.

De hirtelen erre a fogas kérdésre is mentő gondolatom támadt.

— Veszek czukrot és egy üvegbe csava-

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 16.

A csatakos, esős idő okozta talán, hogy a képviselő urak olyan gyér számban jelentek meg az ülés elején, hogy tartani kellett attól, hogy nem lesznek határozatképes számban. Pedig 100 képviselő jelenléte azért volt okvetlenül szükséges, mert az ülés egész napirendjét névszerinti szavazások töltik ki.

A jegyzőkönyvbe ma nem adtak be módosításokat, mert hát névszerinti szavazás van tartalékban. Három a pénteki ülés jegyzőkönyve tárgyában. Három pedig napirend előtti felszólalások megengedésére vonatkozólag, a melyek még a pénteki ülésről maradtak el. Az elnök tehát a jegyzőkönyv felolvasása után rögtön megkezdte a szavazást. Legelőször *Ivánka* Oszkár jegyzőkönyvi módosítására rendelte el a névszerinti szavazást. Ivánka indítványa úgy szól, hogy a jegyzőkönyvbe ne azt írják, hogy »tartott«, hanem »megtartott« ülés.

Leszavazás alatt kocsikat küldtek és folytonosan telefonoztak a távollevő kormányparti képviselőkkel, mert ha a szavazás után kitűnik, hogy nincsenek százan, az ülést fel kellene függeszteni.

Ennek a buzgólkodásnak meg is volt az eredménye. Mert az első névszerint szavazásnál csak nyolcvanegyen szavaztak ugyan, de mire másodszor felolvasták, 103-ra növekedett a szavazók száma és ezek közül 1 szavazott igennel, a többi nemmel.

Ezután *Kubik* Béla módosítására szavaznak, aki egy »a« szót kíván törölni a jegyzőkönyvből.

A folyosón ma is apró tanácskozások történtek. Ezek közt nem kis feltűnést kellett *Tisza* Kálmán hosszúságos konferálása *Osáky* Albinnal, *Apponyi* Albert gróf *Andrássy* Gyulával és *Csákyval*, továbbá *Széll* Kálmán *Szilágyival* és végre *Széll* Kálmán *Falk* Miksával konferált hosszan.

Ma is erősen kolportáltak az új választásokat, de az ellenzék csak ijesztgetésnek tartotta. Minden érdeklődés természetesen a mai bécsi kihallgatás felé irányult.

A döntés közelsége óvatossá teszi az embereket és a hírek kombinációk nem röpködnek olyan merészen mint máskor.

Annál erősebben tárgyalják a tegnapi rendőri botrányokat és különösen *Neszmély* hírlapiró esetét. *Neszmély* ismert és kedvelt alakja a képviselőház folyosóinak és a képviselők pártkülönbség nélkül a legnagyobb megbotrányozás hangján elítélik a rendőrségnek vérlázító brutalitását. *Polónyi* különben holnap sürgősen interpellálni fog ez ügyben. Interpellációját már ma akarta elmondani és csak

rok vagy négy citromot és magam fogom csinálni majd a limonádét! — mondám hirtelen. — Fenséges eszme, barátom! — kiáltott fel Zsiga és megveregette a vállamat.

Rögtön elküldtem a cselédet egy félfont vágott cukorért és négy citromért.

A citromot egy csinos kis üvegbe csavartam, a cukrot pedig — amíg megyek — a siffon tetejére tettem.

Az én Zsiga barátomnak nagyszerű kedve kerekedett míg én öltöztem és úgy el viccelődött velem, hogy már nagyon kellett sietnem, hogy el ne késsek a vonatról.

Magamhoz véve a citromleves üveget és a szekrény tetejére tett cukrot, kirohantam a vasúthoz.

Egy negyedóra múlva egy csinos kis tánczteremben találtam magamat.

A negyedik táncznál már egy kis barna leányka vizet kért tőlem.

Azonnal a cukrász felé rohantam, ki kezét dörzsölve mosolygott felém. Kissé elváltozott az arca, mikor egy pohár vizet kértem, de én nem törődve az ő ábrázatával, fogtam a vizet, egy félreeső helyre húzódva beöntöttem a nálam lévő citromléből és bele löktem három darab cukrot — siettem a kicsike felé.

— Parancsoljon Nagysád! — mondám udvariasan.

azért halasztotta holnapra, mert az ellenzéki képviselők nagy része ma nincs a fővárosban. Szavazási arány: I. 1—102, II. 2—102, III. 108.

A bécsi tanácskozások.

Budapest, január 16.

A magyar parlament és kormány válságáról tegnap Bécsben folytatódólag koronatanács volt. A történetekről két tudósítás számol be.

A külsőségek nem igen érdekesek. Mindössze abból állanak, hogy a magyar miniszterek szombaton este, a miniszterelnök vasárnap reggel érkeztek Bécsbe. Ő Felsége délelőtt fél 10 órakor a miniszterelnököt és tíz órakor ugyancsak öt Fejérváryval, Lukácsal és Széchenyivel együtt fogadta. A tanácskozás során Bánffy vitte a szót és elreferált minden részletet az eddigi alkudozásokról, a többi miniszterek, tudniük Fejérváry és Lukács csak közbe-közbe kíségettek, hogy a miniszterelnök pihenessen. Széchenyi egészen passzív szerepet játszott és az egész tanácskozás során nem szólt egy árva szót sem. Ő Felsége csak a tanácskozás végén tett egy rövid megjegyzést és végül ma déli egy órára magához rendelte a minisztereket.

Mit akar a király?

Bécs, január 16.

Kállay Benjámin — mint ismeretes — úgy informálta a királyt, hogy az ellenzék Bánffy elbocsátása és a választások tisztaságának biztosítása ellenében, kész a parlamentáris békét helyreállítani és a kiegyezést öt évre keresztül engedni.

A király ezt közölte Bánffyval és utasította, hogy ez alapon indítsa meg az egyezkedési tárgyalásokat.

Bánffy a mai tanácskozások során bemutatta az ellenzék javaslatát és egy egész sor véleményt, a mit kormányparti férfiak adtak. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy a szabadelvű párt megalázás nélkül akar a helyzetből kijutni és mint a párt legfontosabb követelményeit azt hozta fel, hogy a kormány csak akkor mondjon le, mikor a békefeltételek között foglalt javaslatok le lesznek tárgyalva és hogy a házzabályok módosítása első sorban vitessék keresztül.

Tánczosnóm, látva, hogy víz helyet limonádét kapott, megköszönte és mohón emelte szájához. De alig érintette ajkához, elvisította magát és talán össze is esik, ha a süldi fiatal-ság közül egyik oda nem rohan és körül nem fogja.

A leányka mamája elvette a poharat és félve kóstolta meg annak tartalmát.

— Szent Isten! Méreg! — kiáltott fel kétségbeesetten.

En mint egy szobor álltam a nagy zűrzavarban és észre sem vettem, mint verik az összes süteményeket a cukrász fejéhez, aki azt hiszi, hogy a süldi fiatal-ság nyilván meg van bolondulva és futva menekül a tánczteremből.

— Képzeld kérem! — szólt egy rendező hozzám, midőn az izgatottság lecsillapult, — az a nyomorult cukrász cukor helyet limonádét tett a limonádéba! És még tagadni merte.

— Botrány! Botrány! — mondám nagy zavarral és alig vártam, hogy kint legyek a tánczteremből.

Rohantam a vasúthoz és csak a kupéban néztem meg azt a csomagot, melyben cukornak kellett volna lenni, de az én Zsiga barátom limonádéval cserélte ki, hogy blamirozzon, mert nem hallgattam rá.

Ő Felsége — mint beavatott és szavahihető forrásból tudom — teljesen nyugodtan és szótlánul végig hallgatta az összes előterjesztéseket és csak a tanácskozások végén röviden jelezte a saját álláspontját, melyet különben már a kihallgatások és tanácskozások megkezdése előtt formulázott volt magának; valószínűleg ismét Kállay információi alapján.

Ő Felsége nem bocsátkozott semmiféle részletkérdésbe, hanem odautasította a kormányt, hogy a kiegyezés tárgyában igyekezzen olyféle megállapodást létesíteni, hogy első sorban szavaztassék meg a *provizórium 6 hónapra*, a második sorban egy esetleges újabb provizórium *1903-ig* tekintet nélkül arra, hogy e provizóriumok Ausztriában miképpen vitetnek keresztül és harmadszor kezessék az ellenzék arról, hogy nem vet gátat az ellenzék a *végleges kiegyezés* elé, ha ezt időközben az osztrák parlament alkotmányos módon megszavazza. Az ellen ő Felségének nincs kifogása, hogy a magyar parlament a provizóriumokhoz az önálló vámterület jogelvét kövesse abban a formában, mint az az 1898. évi. I. t.-c. és az ahhoz fűzött magyarizációk statuálják, de *nem engedi meg, hogy ez a jogalap a külállamokkal szemben kifejezésre jusson.*

Egyebekben a korona teljesen szabad kezét ad a kormánynak és megengedi neki, hogy *mentsen meg a saját presztídjét és a párt számára annyit, amennyit tud.*

A magyar miniszterek ebben az értelemben formulázzák a békefeltételeket és ma be fogják mutatni a királynak. Miután a kiegyezést az ujonnan formulázott feltételek ebben a formában fogják tartalmazni, kétségtelen, hogy a korona hozzá fog egyelőre járulni a kormány előterjesztéséhez.

A végeredmény — a mint biztonssággal előre látható — tehát az, hogy *Bánffy* most még nem mond le, hanem *meg fogja próbálni, hogy az ellenzék egyéb feltételeinek megadása mellett*, biztosítva a saját megmaradását a *kipaktált javaslatok szentesítéseig*, vigye keresztül a házzabályok rögtöni módosítását és biztosítsa a kiegyezést a király által precíz kifejezett kívánság szerint. A mi egyebet beszélnek és esetleg irnak, az mind csak sallang, melynek traktálásába nem is bocsátkozom. A budapesti politikai köröket végül még egyszer figyelmeztetem, hogy arra az esetre, ha a kiegyezés tekintetében elfogadják a király álláspontját, bátran követelhetik a kormány rögtöni lemondását, mert a dolognak ez a része a koronának teljes irrelevans. A mostani tanácskozások során aligha fog újabbat irhatni; mert kétségtelennek tartom, hogy amagyar kormány már kedden a fent jelzett értelemben hivatalosan fogja tájékoztatni a magyar politikai köröket.

A király döntése.

Bécs, január 16. (Saját tudósítónk táv.) Ő Felsége még tegnap kijelentette, hogy a bemutatott ellenzéki feltételek alapján a *tárgyalásokat folytatni kell és hogy semmi esetre sem szabad a szigorú törvényesség alapját elhagyni. A Ház feloszlását Ő Felsége perhorreskálja és a békés kiegyezést óhajtja.* A kiegyezés tekintetében Ő Felsége a le-

velemben jelzett álláspontra helyezkedett, de esetleg koncedálja a Széll Kálmán-féle formulát. A miniszterek ma csak az egyezmény formuláját mutatják be és este okvetlen hazautaznak. Minden egyéb hír, mely a döntés elhalasztásáról szól, alaptalan.

Népgyűlés a fővárosban.

Hatalmas tiltakozó gyűlést tartott a főváros ellenzéki érzelmű polgársága vasárnap délután. Vezetői és rendezői ellenzéki képviselők voltak és mert a rendőrség is kivonult, brutalitás is volt bőven.

Várady Károly volt országgyűlési képviselő nyitotta meg a gyűlést s átadja a szót Barabás Bélának. Hazát a népnek, a hol jog van s jogot a népnek, a hol hon van — kezdé beszédét. Az országgyűlési függetlenségi párt nevében oda dörgöm én is a hatalomnak: Jogot a népnek, mely kötelességet teljesít! Ötven évvel ezelőtt felrázta a magyart tétlenségéből a »Talpra magyar!« most, mikor annyian ontották ezért vértüket, e szomorú korszakban kell, hogy ismét figyelmeztessék a népet: Talpra te magyar! Ott fent az országházban kevesen folytatjuk a küzdelmet s a mi erőnk kevés, ha te nem állsz mögöttünk: magyar nép! Örizzétek meg vallás és nemzeti különbség nélkül a jogért, alkotmányért való lelkesedéteket, tartsatok mindnyájan össze, hogy egységes legyen a hazafiúi szeretet, lelkesedés. (Éljenzés, taps) A ti Eljenniriadalmatok engem is feltűzel s ezzel végzem: Isten áldd meg a magyart.

Blaskovich Ferencz a nemzeti párt nevében szólal fel. Történelmi alapon bizonyítja, hogy a mai állapotokért a liberalisnak nevezett, de valójában klikkeken alapuló kormányt okozza. Követeli a választások tisztaságát.

Szederkényi Nándor erősen támadta a kormányt, különösen a kormányelnököket. Az általa beterjesztett határozati javaslatot nagy tetszéssel fogadta el a gyűlés.

Beszélték még Kiss Károly szocialdemokrata, br. Kaas Ivor, ki az általános választói jogot követeli, Kasics Péter pedig a kormány ellen intéz heves kifakadásokat.

Botrány egy beszámoló.

A monori kerület képviselője, Lukács Gyula tegnap tartotta Kispesztén a beszámolóját. Vele volt Sturmán György és Papp Elek orsz. képviselő is. Lukács beszéde után Sturman még nyugodtan elmondhatta a beszédét, de a mikor ezután Papp Elek kezdett szólni, a jelenlevő szocialisták már fészkelődtek s minduntalan Kellert, a kispesztői szocialista »vezért« akarták hallani. Keller végre fel is kapaszkodott — még a Papp Elek beszéde alatt — az emelvényre, a honnan csak erős dulakodás után tudták el távolítani. A gyűlést erre az elnök berekesztette,

A döntés hatása a klubokban.

Budapest, január 16. (Saj. tud. táv.) A koronatanács 1 órakor ismét folytatott és 2 órakor délután ért véget. Eredménye, mely különben várható volt, hogy a király helyben hagyta teljes egészében az eléje terjesztett javaslatokat és utasította a kormányt, hogy azok szerint járjon el.

A miniszterek a tanácskozás végeztével azonnal visszaindultak a fővárosba, ahol a politikai körök roppant nagy izgatottsággal lesték nyilatkozatukat.

A kormány álláspontja így szorosan meg van szabva, melynek lényegét a kormány különben a dissidensek útján szán-

dékozik az ellenzékkel tudatni, mintegy feleletül a vele közlött békepontokért.

A kormány ezutáni működésének fő-célja a kiegyezés biztosítása.

Az egyes eltérések kiegyenlítésére a kormány és az ellenzéki álláspontok között a dissidenseket veszi igénybe, kiknek csak most kezdődik meg igazi fontos feladatuk, a béke közvetítése, mert a kormány álláspontja meglehetősen különbözik az ellenzékétől.

Igy nevezetesen, a kiegyezés biztosítása nem az Apponyi-féle ideiglenes formula szerint történék a kormány elve szerint. Hogy ennek mily más megoldása lenne, mint az Apponyié, azt csak a tárgyalások fogják felszínre vetni.

A kormány ellene van azonkívül a választási jog kiterjesztésének is, mely az ellenzék pozícióiba szintén fel van véve. Az elv, ami miatt ezt ellenzi, igen régen hangoztatott elv, mely szerint a kiterjesztés által az állam magyar nemzeti jellege lenne veszélyeztetve.

Ezen csapat változtatásai vannak ezután még a kormánynak, melyek miatt szinte kétséges, hogy az ellenzék elfogadja a föltételeket. A nehézségek leküzdése mindenestre a dissidensek feladata lesz, míg a Házban benn a csendes technikai obstrukció folyik tovább.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.)

A másik verzió, mely a döntésről fenn forog, mely már a klubokból jött ki, az, hogy az a kompresszumra igen kedvező. E szerint a kormány utasítást kapott, hogy előzetes megállapított elvek szerint folytassa az ellenzékkel tárgyalásait s vezesse azt a kellő eredményre. A kormányválság azonban elkerülhetetlen s megvan annak erről győződve a Lloyd klubban is, ahol Tisza hívei aláírásokat gyűjtenek, hogy a belügyi tárczát a nagy összemérés idején Tisza István grófnak biztossítsák és csak ily feltételek mellett akarnak békét kötni.

Ez pedig szinte lehetetlen, mert az ellenzék a hangulatból ítélve, kész inkább a feloszlásig vinni a parlamentet, mintsem hogy Tisza István grófot, a háborúpárt vezérét a belügyminiszteri vagy bármely miniszteri székben lássa.

A főrendiház és az ex-lex.

Budapest, január 16. (Saj. tud. táv.) A főrendiház tudvalevőleg szerdán fog ülést tartani az ex-lex ügyében. Az ülés elég komolynak ígérkezik a kormányra nézve. Az ülésen egyik püspök ugyanis indítványozni fogja, hogy a kormány közölje a főrendiházzal a helyzetet s ha Bánffy br. miniszterelnök válasza nem lesz kielégítő, úgy Andrássy Aladár gr. indítványozni fogja, hogy a főrendiház feliratot terjesszen a királyhoz, melyben a helyzet szanálását kéri.

Híresztelések.

Budapest, január 16. (Saját tud. táv.) Kormánypárti híresztelések szerint a király elítélőleg nyilatkozott a tartalom és eszmékben szűkölködő obstrukcióról s éppen ezért, hogy soha többé ne ismétlődhessék, a házszabályoknak revízióját óhajtja a clotür nélkül. A kormány ezt azért elengedhetlennek tartja. A cenzus egységesítése ellen az erdélyi képviselők tiltakoznak, mert nemzeti tekintetben károsnak tartják.

A kiegyezésre nézve úgy döntött a király, hogy azt a 67 evi törvény értelmében véglegesen kell megalkotni, úgy, hogy a monarchia vámpolitikai egysége kifelé megóvassék.

A biharmegyei nőegylet tisztújító közgyűlése.

A biharmegyei nőegylet a f. évben fennállásának 31-ik évébe lép. Diszes szakassza ez a jótekonyság történetének. Az általa fentartott árvaház sok egyént mentett meg a társadalomnak, segélyei pedig sokakat rántottak vissza a kétségbeesés sugalta eszközöktől. Az egylet életelő lelke volt e 30 év alatt br. Gerliczy Félixné sz. Korniss Lujza grófnő, ki nemcsak maga dolgozott, fáradozott a nőegylet megeremelésén s annak gyarapításán, hanem nemes törekvése, ügyszeretete sok dolgozó társat is szerzett a humánus ügynek.

A nőegylet tegnap tartott közgyűlése nemcsak kivétel nélkül azokat választotta meg az ilusztris elnöknővel együtt a tisztikarba, a kik eddig az egyesület élén állottak. Ez a tagok bizalma a tisztikar önzetlen működéséért, a társadalom elismerése pedig nyomon követi a nőegylet minden tevékenységét.

A tisztújító gyűlés lefolyása a következő volt:

Br. Gerliczy Félixné elnökle alatt jelen voltak: Özv. Grunvald Henrikné alelnöknő, özv. Kunyhóssy Jánosné, Geiszberg Emma, Stark Róza, Voszka Ferenczné, Csurilla Károlyné, Varga Mártonné, Halász Mihályné, Juricskay Lászlóné, Arany Sándorné, dr. Baróthy Akosné, Handschuhér Gézané, Metzinger Frigyesné, Papp Jmréné, Böszörményi Gézané, Keller Józsefné, Száhlender Károlyné, Molnár Lajosné, Imre Jánosné, Sziládky Ernőné, Potássy Jánosné, Huzella Gyuláné, Des Escherolles Kruspér Károlyné, Szokolyné Wildburg Sylvie brnő, Batig Ferenczné, Moskovics Adolfné, Moskovics Miksáné, özv. Baróthy Pálné, Szunyogh Lorándné, Busch Dávidné stb.

Pénztárnok Mezey Mihály, jegyző Böszörményi Géza.

Böszörményi Géza jegyző felolvassa az elnöki előterjesztést. Fajdalommal emlékezik meg a nagy csapásról, mely a nőegyesületet érte, védnöknőjének Erzsébet királynénak halálával.

Helyesléssel fogadja a közgyűlés az elnöki előterjesztés azon részét, hogy a nőegylet a királyné emlékére közadakozás útján egy ágyalapot létesítsen.

Br. Gerliczy Félixné jelenti a közgyűlésnek, hogy a gyűjtés igen előrehaladott stádiumban van.

A egylet vagyona a lefolyt 3 év alatt lényegesen emelkedett, melyhez hozzájárult a közoktatásügyi minister adománya az állami sorsjáték jövedelméből, Zajnay János kanonok és mások adománya, a tagok befizetett tagdíjai. Az egylet különben nagy gondot fordít a rend, tisztaságra és a vallásérkölesi nevelésre. A jelentést éljenzések között tudomásul veszik.

Mezey Mihály pénztárnok felolvassa pénztári jelentését, melyből kitűnik, hogy az egyletnek jelenleg 1075 agja és 109,000 frt vagyona van.

Br. Gerliczy Félixné szívből mond köszönetet a pénztárnoknak önzetlen működéséért és indítványozza, hogy a közgyűlés Mezey Mihály-nak és Hlatky Endre ellenőröknek jegyzőkönyvi köszönetét fejezze ki. Egyhangulag elfogadják.

Mezey Mihály tekintettel nagymérvű elfoglaltságára állásáról lemond, az elnöknő kérésére azonban kijelenti, hogy mindenkor szolgál ezután is a nőegyletnek tanács adással.

A tisztújítás.

Br. Gerliczy Félixné nyugodtan tekint vissza nemcsak az utolsó tisztújítás óta lefolyt időre, hanem az egylet egész fennállásának idejére. Igyekezett mindent Isten dicsőségére tenni s ezen törekvésében segítette őt a tisztikar ön-

zetlen fáradozása és a tagok buzgalma. A tisztikar nevében lemond.

Leikes éljenzéssel választják meg ismét br. **Gerliczy** Félixné elnöknek s a tisztikart ezután a következők: alakították meg:

Alelnökök: Grünwald Henrikné és Sokoll Wildburg Sylvia bárónő. **Orvos:** Dr. Baróthy Ákos. **Jegyző:** Böszörményi Géza. **Ellenőr és ügyvéd:** Hlatky Endre.

Védhölgyek: Olasziban: Sebő Pálné, Dr. Molnár Imréné, Sal Ferenczné, Kis Elekné. Ujvároson: Dr. Mayer Ágostné, Id. Rimler Károlyné, Mezei Vilma, Jelinek Ferenczné. Katonavároson: Handschauer Gézáné, Metzinger Frigyesné.

Vidéken Balogh Lászlóné Szalonta, Bartos Gáborné Söstelek, gr. Bethlen Aladárné Élesd, Böhm Ferenczné Sályi, Fassie Tódorné Belényes, Govrik Kálmánné Less, Korda Andorné M.-Cséke, br. Königswarter Hermanné K.-Szántó, ifj. Lovassy Ferenczné Szalonta, Márky Alberné Sarkad, Miklóská Anna Keresztes, özv. Nagy Mórinczné Vértes, gr. Pongrácz Vilmosné Kágya, Telegdi Józsefné Telegd, br. Wildburg Adolfné Illye.

Választmány: Arany Sándorné, Andriška Jánosné, Andriška Károlyné, Dr. Baróthy Ákosné, Baróthy Sándorné, Dr. Bozóky Alajosné, Böszörményi Gézáné, Busch Dávidné, dr. Dulyovszky Józsefné, Batig Ferenczné, Bozóky Béláné, Cseresnyés Albertné, Cifra Geróné, Darvassy Lajosné, Des Echerolles K. Sándorné, Dus Lászlóné, Eleméry Aruéné, Ferdényi Olivérné, Fekete Sándorné, Frankó Endréné, Dr. Fráter Imréné, Dr. Fássy Lajosné, Géczy Lajosné, Geisberg Emma, Germán Károlyné, Gyurkovics Kornélné, Hegedüs Gézáné, Huzella Gyuláné, Özv. Imre Jánosné, Janky Józsefné, Knapp Ferenczné, dr. Kornstein Lajosné, Kunyhósy Jánosné, dr. Márkus Lászlóné, Molnár Lajosné, Cs. Molnár Lajosné, Nyíry Györgyné, Olasz Gyuláné, Oláry Gyuláné, Paksy Gusztávné, Pál Gáborné, özv. Pfalz Lőrinczné, dr. Persz Adolfné, Péchy Antalné, Potássy Jánosné, Schlauch Josefín, Serényi Gusztávné, özv. Schwarz Ábrahámné, Szabó Jánosné, Schwarzné Beroldingen grófnő, Sebestyén Lajosné, Stark Róza, Száhlender Károlyné, dr. Szolcsányi Hugóné, dr. Tassy Pálné, Tóth Mártonné, Vértessy Andorné, Voszka Ferenczné, Weiszlovits Lajosné, Weiszlovits Adolfné, Winkler Josefina, Zigre Miklósné.

A Mezey Mihály pénztárnok előleges lemondásával megüresedett pénztárnoki állásra, minthogy még a jelölt személyére nézve nem történt megállapodás, — nem választottak.

A Dreyfus-ügy.

Csendben, zárt ajtók mellett dolgozik a párisi semmitőszék a század legszenzációsabb bűnpörének lebonyolításában s a mennyire az eddigi kihallgatásokból gyanítható, a vizsgálat nagyon közel áll befejezéséhez s az igazság a diadalhoz.

Szombaton újra kihallgatták Du Paty de Clamot. Hir szerint a semmitőszék kedden fog dönteni abban a kérdésben, hogy a Picquart-ügyben melyik bíróság illetékes. Labori ügyvéd a bírósághoz juttatta azoknak a tanuknak névsorát, akiknek megidézését Reinach kéri Henry özvegyével fenforgó pörében. Reinach 180 tanu megidézését kéri. Köztük van a semmitőszék büntető tanácsa által kihallgatott személyiségek nagy része, valamint a Dreyfus és Esterházy-pörökben szerepelt haditörvényszékek tagjai.

Esterházy a bujdosó ex-örnagy megküldte Mazeaunak, a semmitőszék első elnökének, azoknak a vallomásoknak a foglalóját, a melyeket a Dreyfus-pör revíziója ügyében tett volna, ha salvus konduktut adtak volna neki a semmitőszék előtt való megjelenésre. Esterházy azt állítja, hogy Sandherr ezredesnek, akivel Tunisban ismerkedett meg, 1894-től 1895-ig összeköttetésben állott egy külföldi ügyvivővel. Ez összeköttetésről fölvilágosítást adott volna, ha fölmentik a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól.

Ennek az összeköttetésnek a révén Esterházy nagyfentosságu értesítésekhez juttatta Sandherr ezredest és sikeresen szembeszállha-

tott bizonyos tüzelmekkel, a melyeknek szerzőjét nagyon jól ismerték ugyan, de nem léptek föl ellene nyíltan. Sandherr ezredes 1898 óta bizonyos hiányokat konstatált és Esterházy összeköttetései révén abban a helyzetben volt, hogy becses jelentéseket tehetett neki, a melyeknek helyességéről meggyőződést szereztek.

Esterházyt már egy hónappal előbb értesítették, hogy Picquart ösztönzésére Dreyfus Mathieu denuncziálni fogja őt. E pillanattól kezdve szakadatlanul összeköttetésben állott feljebbvalóival, a kiktől utasításokat kapott és azoknak a legpontosabban meg is felelt. De 1898. január 1-től kezdve a hadügyminiszter hirtelen megváltoztatta magatartását vele szemben. Pokona följelentése alapján újabb vizsgálatot indítottak ellene, hogy eltávolítsák őt és megakadályozzák, hogy a semmitőszék előtt vallomást tehessen, megfosztván így őt a szavahihetőségtől.

Esterházy végül azt mondja, hogy egyedül állva és száműzve, elhagyatva mindazoktól, a kiknek védelmezniök kellett volna őt, ellenállott a legsábitóbb ajánlatoknak is és megtagadta, hogy csak egy szót is mondjon vagy írjon feljebbvalói ellen. Reméli, hogy meglesz kimélve attól a fájdalomtól, hogy a semmitőszék döntése után a közvélemény ítélőszékéhez keljen appellálnia.

Páris, január 16. Az »Echo de Paris« ma Beaurepaire-nek egy cikkét közli, amely szerint egy komoly tény akadályozta meg, hogy a semmitőszék büntetőtanácsa nevéhez méltó határozatot hozzon. Ez a tény a következő: Október havában, mielőtt Bard jelentését bemutatta, Sarrien miniszter egy illetékes személylyel tárgyalta azt a kérdést, hogy a titkos dossiier közöljék-e a büntetőtanácsal. Sarrien mellette volt, de belátta, hogy az iratok közlése hiába való volna, mert konstatálta, hogy a semmitőszék már kimondta véleményét és Dreyfus ártatlanságának proklamálása újabb tárgyalás nélkül várható. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, január 16. Loew semmitőszéki elnök a »Journal« egyik szerkesztőjének azt mondta, hogy nézete szerint legalább három hélig fog még tartani, míg a semmitőszék előtt nyilvános tárgyalásra nem kerül a revízió ügye. Helytelen, hogy a semmitőszéknek Esterházytól származó iratokat adtak ki. Athalin befejezte a bírói illetékességről szóló jelentését és január 11-én áttette a főügyészhez. A jelentés semmiféle következtetésre nem vezet és arra kell számítani, hogy még körülbelül nyolcz nap fog letelni a bírói illetékesség végleges kimondásáig. (Magy. Táv. Ir.)

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 25. A kath. kör választmányi ülése d. u. 6 ó.
Január 29. A kath. kör közgyűlése délután 4 órakor.

* **A királyi tábla épületének kibővítése.** Nagyváradon legközelebb felállítják a táblával kapcsolatban a főügyészséget, ebből az okból most a városnak sürgősen kell gondoskodni megfelelő helyiségről, a hol a főügyészséget elhelyezzék. Tegnap délután értekezlet volt a városházán. **Bulyovszky** József polgármester elnökolt; jelen voltak: **Ritók** Zsigmond, **László** Jenő, kir. mérnök, **Rimanóczy** Kálmán, **Guttmann** József, **Bozóky** Béla, **Busch** Dávid, **Komlóssy** József, **Ragány** János, **Rendes** Vilmos.

Busch Dávid bemutatta az általa készített két alternatív tervet. Ezek szerint a mostani tábla épületet a román szeminárium felőli oldalon kibővítik, hogy az utcától mélyen benyulik az új szárnyépület az udvarba. Összesen 30 új helyiséget nyerne a tábla. Ki fognak nevezni a táblához még egy tanácselnököt, 4 táblabíró, számvevőseget. A bizottság a 89 ezer frtra rugó tervet helyesnek találta. Id. **Rimanóczy** Kálmán mindazonáltal kérte a tervet részére kiadni, hogy egy újabb tervvázlatot készítsen, még czélszerűbb beosztással.

* **Orvosi jubileum.** Nagyvárad város érdemes főorvosa: Dr. **Hoványi** Ferencz január 15-én érte el orvosi működésének 25-ik évfordulóját. A »biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egyesület«, melynek dr. **Hoványi** Ferencz évek óta tevékeny és nagyra-becsült alelnöke, felhasználta ezt az alkalmat, hogy testületileg üdvözölje és kifejezze neki őszinte tiszteletét s nagyra-becsülését. Mintegy harmincz orvos egyleti tagjelent meg vasárnap délelőtt 12 órakor lakásán. Dr. **Konrád** Márk kir. tanácsos, orvos-egyleti elnök tolmácsolta az egyesület tagjainak érzelmét. Belső kollegiális szeretettel üdvözölte; kiemelte 25 évi működése közben kifejtett orvosi érdemeit, hangsúlyozta kitartó, buzgó fáradozását városunk közegészségügyének előmozdítása körül, valamint azon kollegiális viszonyt, melyet kartársai között folyton élesztett és szilárdított. Kérte, hogy figyelmét, érdeklődését az egyesület és kartársai működése iránt ezentul se vonja meg s magányában, — melyre sajnos! betegsége kényszeríti — maradjon továbbra is őszinte, jóakaró barátjuk. A jubiláns könnyelt szemmel, meghatottan válaszolt. Megköszönte kartársainak megjelenésüket, szíves baráti üdvözlőket. A letelt huszonöt év óta szüntelenül arra törekedett — úgy mondá — hogy orvosi és emberi hivatását lelkiismeretesen teljesítse; önzetlenül szolgálta nehéz hivatását és mindig arra törekedett, hogy munkájában szeretett városának érdekeit előmozdítsa. Ezért multjára nyugodt öntudattal tekint, melyet kollegáinak sokszor és ez alkalommal oly lekötözten megnyilatkozott elismerése még becsesebbé tesz. Megtört szervezettel, aggódó lélekkel tekint a jövőbe, melytől nincs mit remélnie, de megnyugszik sorsában, mert lelkében él a hit és a hiven teljesített kötelesség megnyugtató érzete. Dr. **Hoványi** végső szavai könnyekre indították kollegáit, kik mindannyian meleg kézszorítással és azon óhajással bucsuztak tőle, hogy a Gondviselés, — rokonainak és barátainak szeretete örökdíjké élete felett. A tisztelgésnél jelen voltak: fivérei dr. **Hoványi** Géza és dr. **Hoványi** Gyula. Városunk előkelőségei közül is sokan üdvözölték a jubiláns orvost, kinek fényesebb megünnepeltetéséről egészségi állapotára való tekintetből mondtak le számos collegái és barátai.

* **A honvéd huszárlaktanya felülvizsgálata.** **Láhner** Viktor tábornok ma reggel Nagyváradra érkezik. Utazásának az a célja, hogy a honvéd huszárlaktanyát felülvizsgálja.

* **A Bazárszoros ügye.** Már többször említettük, hogy Nagyvárad város tanácsa kérelmezte a kir. törvényszék birtokbíróságnál a Weiszlovits és Mayr-féle házak kisajátításának feljegyzését és az előzetes bírói becsülést. Mindkét kérelmet alaki hiányok miatt elutasította a kir. törvényszék. A szükséges pótlások után ismét beterjeszti a város a kérelmet a birtokbíróságnak.

* **Köszönet iskola létesítésért.** A vallás és közoktatásügyi miniszter gróf **Almásy**

Taszilónak és nejeének sz. br. F i á t h Annának, az általuk Zsadány községben létesített róm. kath. elemi leányiskola és óvoda fenntartására tett épületből, telekből és 12.000 frt készpénzből álló alapítványért köszönetét nyilvánította.

* **A központi papnövelde új praefectusa.** A Dr. Való Simonnak pozsonyi kanonoká törvényt kinevezésével a budapesti központi papnövelde megüresedett II. praefectusi állásra Dr. Glattfelder Gyulát nevezte ki a bibornok herceggprimást.

* **Átvonuló katonák kosztja.** A honvédelmi miniszter értesítette a várost és megyét, hogy az átvonuló katonaság részére adandó étkezés árát a tiszántuli kerületben 18 krban állapította meg.

* **A Bolcás-ügy vége.** Vasárnapi számunkban már megemlékeztünk a miniszternek azon döntéséről, amelyet a helybeli kir. kath. jogakadémia nemzetiségi ügyében hozott. A döntést a jogakadémia hallgatói általánosan a legnagyobb örömmel fogadták, s el is határozták, hogy ezen alkalomból a tanári kar iránt érzett érzelmeiknek, szeretetüknek és ragaszkodásuknak kifejezést adnak. A tanári kar azonban erről tudomást vett s határozott kívánsága az, hogy a hallgatóság minden demontsratiótól tartózkodjék, s így a tervbe vett fáklyás menet elmarad. A miniszter döntését vasárnap délelőtt közölték *Bolcással*, aki lesújtva fogadta a nem várt hírt. Mint mondják Bécsbe készül folytatni megakasztott pályáját. Az akadémia igazgatója a döntést a fekete táblán közölte az ifjusággal.

* **A vasuti díjszabás tanítása.** A közoktatóügyi miniszter a főváros fölterjesztésére megengedte, hogy a *vasuti díjszabás* gyakorlati alkalmazása, mint rendkívüli tantárgy, a főváros felső kereskedelmi iskoláiban, de csakis a felsőbb osztályokban, önként jelentkező s jó előmeneteli tanulóknak külön díj fizetése nélkül előadassék.

* **Változás a nagyváradai ügyvédi kamarában.** A nagyváradai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy G a r á n Dániel ügyvéd székelyhidi lakos elhalálása következtében, az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékéből töröltetett s irodája részére gondnokul dr. B a b ó s János ügyvéd, székelyhidi lakos rendeltetett ki.

* **Leköszönés a tiszti rangról.** H a j d u Gyula nagyváradai 4. honv. gy. ezredbeli tart. hadnagy tiszti rendfokozatáról leköszönt s nevezettnek a tart. hadapród tiszthelyettesi rang adományoztatott.

* **Szilágyi Sándor temetése.** A magyar történettudomány nagyérdemű bajnoka, *Szilágyi Sándor*, tegnap délután kísérték utolsó útjára. Délelőtt tették ravatalra a halottat az egyetemi könyvtár épületének feketével bevont oszlopcsarnokában. Pálmák és illatos virágok közé, amelyek némiképp enyhítették a környezet komor hangulatát. A ravatal csaknem elveszett a koszorúk nagy tömege alatt. A temetés három órára volt kitűzve, a könyvtár oszlopcsarnoka már jóval előbb zsufolásig megtelt gyászoló közönséggel. Ott voltak többek közt: Eötvös Loránt báró, az akadémia elnöke; Zsilinszky Mihály államtitkár, Szilágyi Dezső, Berzeviczy Albert, Gyulai Pál, Ghyecy Béla altábornagy, Than Károly főrendiházi tag, Odescalhi Arthur herceg, Teleki Sándor gróf, Bedő Albert, Szily Kálmán, Beöthy Zsolt, stb. A koporsónál *Szász Károly* superintendens tartott bucsuztatót.

* **Kis diákok vasárnapja.** Lesz öröm a kis diákok között, ha meghallják, mit rendelt el a kultuszminiszter bácsi. — Vasárnapra ugyanis nem kapnak feladatot a kis diákok, a

kiket a tanítójuk eddig evvel is megterhelt. Így hát a vasárnap egészen szabad az iskolás gyermekeknek, a kik ugyanis elég (?) tudást szednek magukba egész héten át.

* **Miniszterné felolvasása a háziiparról.** br. Dániel Ernőné, a kereskedelmi miniszter neje, vasárnap felolvasást tartott az országos ipar-egyesület házi ipari szakosztályában a torontali háziiparról. A ipar-egyesület évek óta fáradozik a házi iparcikkek terjesztésén. Kiállításokat rendezett, felolvasásokat tartott, jutalmakat tűzött ki, hogy a háziipart nagyobb arányokban fejleszthesse. Egy ideig szünetelt ez az akció, de most újból felvették az elejtett fonalat és elhatározták hogy felolvasásokat fognak tartani. A felolvasások sorát br. Dániel Ernőné kezdte meg s a *torontali háziiparról* tartott felolvasást, melyben vázolta a háziipar fontosságát a népéletben, ezután rátért a torontali háziipar jellemzésére, a hallgatóság hatalmasan megéljenzte a felolvasást s ezután megtekintették a háziipar kiállítását, melyből többen vásároltak is.

* **A fővárosi rendőrség sisakja és kardja.** Legközelebb eltűnik a fővárosi rendőrök árvalányhajas kocsis-kalapja s helyébe diszes czimeres sisak kerül, melyet a policzista büszkén tehet majd a fejére. A mostani kardok szintén a lomtárba kerülnek s ezental aranyozott kósáru csontmarkolatu czimeres kard fog a rendőr oldalán díszleni. Ugy a sisakon, mint a kardon ott fog díszleni a magyar állam czimere. Az őrszemélyzet Lehel sisakot kap ércz állzóval, homlokzatán a magyar czimerrel. A sisak fényes aluminiumból készült parafa betéttel. A csapattisztek szintén Lehel forma sisak, de sokkal díszesebb kiállításban. A tisztviselőké annyiban tér el ezektől, hogy nem csucos, hanem inkább domboru a sisak. A sisak orom díszje teljesen eredeti magyar motívum: Katalin rózsza alapon kiképzett makk végződés. Az új kard széles, sárga rézkósáru, fehér csontmarkolatu rézpántokkal díszített aczélkard. A kósár áttört mérvű, benne az angyalos magyar czimer, a pántokon szintén a magyar korona díszlik. Ezuttal történik először, hogy a magyar államiság a kardon is jelképezve lesz. Végül még egy czimer: szolgálatban ezental a rendőrtisztviselőké a balvállról a mellre gombolható czimeres aranyzsinórt fognak viselni. Ugyanily zsinórt visel majd a közrendőr is, de nem aranyból. Ez mind nagyon szép, csak aztán teljék is a szegény tisztviselőknak, a miből a sok czimert fizesse.

* **A szociálisták statisztikája.** A rendőrség tudvalevőleg be tiltotta a szociálisták kongresszusát Czepléden is, meg Bndapesten is. A szociálista pártvezetőség tehát kongresszus hiányában ma jelentést küldött szét a különböző szervezeteknek, a melyben igen érdekes adatokban számol be a párt a múlt évi működéséről. Mindenekelőtt konstatálja a jelentés, hogy a földmivelők mozgalma nem sikertelen, mert a sztrájk 29 helyen eredményes volt. Várkonyi mozgalma a jelentés elítéli. A szociálista pártnak jelenleg már 600 község van összeköttetése s a párt legnagyobb ereje a földmivelők mozgalmaiban van. A jelentés azután áttér az iparos munkások mozgalmaira. A múlt évben több mint 50.000 munkás sztrájkolt. E mellett ugyancsak a múlt évben 11 új szakegylet alakult. A múlt évben 245.000 példány röpiratot terjesztettek el a munkásság között. Érdekes az üldözések statisztikája is. E szerint a múlt évben a csendőrök megölték 44 munkást, megsebesítettek 114 munkást. Vizsgálati fogságban volt 259 munkás, eltolonczoltak és kiutasítottak 316-ot. Börtönbüntetést kaptak 46.985 napot s az összes elítélések 62.895 napot, vagyis 171 évet és 80 napot tettek ki; ezenfelül 33.501 korona pénzbírságot róttak ki szociálistákra. A hatóság a múlt évben 28 egyeletet oszlatott fel. A párt bevételei a múlt évben 60.000 koronát tettek ki, a kiadás ugyanannyit. Ebből a börtönben sinylődők családjainak 616 koronát adtak, a kiutasítottak családjainak 1178 koronát. A bevételek a gyűjtések betiltása óta nagyban emelkedtek.

IRODALOM.

Alsófehérvármegye román népe.

Néprajzi tanulmány. Irta Dr. *Moldován Gergely*. Ára 3 frt. Nagy-Enyed. Nagyenyedi könyvnyomda és papír árugyár részvénytársaság 1899. 330 kis negyedrétt. 2 fénynyomatú képpel és egy hangjegyműlappal.

Nagy érdeklődéssel vettük kezünkbe a közbecsülésnek örvendő író legújabb munkáját, amely Alsó-Fehérmegye monografiájának keretében hazánk legjelentékenyebb nemzetiségének a románnak ismertetésével foglalkozik. Valamint általában nagy áldásnak tartjuk a tudós tanárnak egész irodalmi működését, melynek kifejezett célja a béke és testvériség e haza gyermekei között, s e szempontból mélyen fáj-laljuk az *Ungaria* folyóiratnak csak a napokban bekövetkezett megszünetét: úgy azt reméljük, hogy a román nép ez ismertetése is mindkét részen jótékony, ellentéteket elsimitő hatást fog gyakorolni. Aki oly lelkesedéssel, ügybuzgalommal ír fájáról mint a mely e rendkívül gazdag tartalmú munkában megnyilatkozik, azt minden jóra való magyarországi románnak meg kell hallgatnia; viszont aki elítéli, még pedig a történeti igazság szempontjából, a népjól felfogott érdeke szempontjából a románság divatos ábrándjait (7. lap!), egyúttal bemutatja, hogy magában a népben a magyar iránt semmi gyűlölet nem gyökerezik: az iránt méltán viseltetik bizalommal, tisztelettel minden magyar.

Ámbár hazánkban nem Alsó-Fehérmegyében lakik a legtöbb román, mégis, amennyiben a román egyházi és iskolai élet gócpontja itt van, ez nevezhető a hazai románság vezérmegyéjének. Szerző éppen nem tartja az 1890-iki népszámlálás adatait, legalább a román lakosságot illetőleg hiteleseknek, úgy hogy véleménye szerint a románság száma e megyében a kimutatott másfél százazret jelentékenyen meghaladja, ami felett persze mi nem igen itélhetünk. Abban azonban, amit a mőczok román, maczedoniai eredetéről mond, Hunfalvival szemben** csakugyan a szerzőnek kell igazat adnunk, nyelvészeti, néprajzi, történeti érvei annyira világosak; mindazonáltal a munka legjelentékenyebb részének nem az első fejezete tartjuk, hanem a 11 fejezetről kezdve végig, amelyekben a román *hitvilágnak* (lekek, drac, Ursitoare, Morvin, Strigoin, Priculicui, Solomonar, Balaur, Zmeu, Spiritus, Vercolac, Naluca) jelesen az *ördögről szóló igen babonás nézeteknek*, amelyeknek a Balkán félsziget, a *bogomil eretnekség helye* volt főfészke, továbbá a *népirodalom és költészetnek* (Varázsköltészet, kuruzsolás, kolindák, balladák, köszöntők, gyászénekek, dal, ének, táncszó (doine, hore, strigaturi) mese, legenda, adoma, közmondások) oly rendkívül eleven, szingazdag, lebilincselő képét nyújtja, hogy az ember alig tud betelni vele. Itt főleg a közmondások tartalmas, mély jelentőségű, eredeti voltára hívjuk föl az olvasó figyelmét.

Kétséggel vannak a könyvnek egyes részei, melyeket kifogásolhatnánk, (a többi közt amit a bogomilok eretnekségének az egész egyház hitére gyakorolt befolyásáról mond, vagy ahol a román nép szellemi és erkölcsi jellemzését adja kétséggel megfogható tulzással, a fajszeretet elfogultságával) de oly jelesnek tartjuk a munkát és oly érdemesnek, hogy azok a folytatások egészen eltűnnek jelességei mellett. Igaza volt egyik fővárosi lapnak, amely e munkát a *haza, a faj és az igazság* szeretetével megírottak nevezte, amelyhez mi csak annyit teszünk, hogy a *munka* szeretetével, mert a benne nem fölhatalmazott, hanem elrendezett anyag oly gazdag, hogy csak többszöri szorgalmas, figyelmes olvasás fogadhatja be azt. Két sikerült fénynyomat (heliogravure) (mőczok és havasaljiak képe) és az Ardeleana, valamint a Serba kottája díszítik a szép kiállítású és lehetőleg hibátlanul szedett könyvet. A szerzőnek köszönetet mondva pompás művéért, a legmelegebben ajánljuk azt magyarnak és románnak egyaránt.

* Figyelemre méltó, hogy a magyarság iránti gyűlöletnek, miről a politikában annyi szó van, a román népköltészetben nyoma sincs. Ez arra vall, hogy az a hirdetett fajgyűlölet a nép között ismeretlen. (201. lap.)

** Aki a mőczokat eloláhosodott székelyeknek tartja.

EGYESÜLETEK.

A Réti Népkör közgyűlése. A Réti Népkör vasárnap tartotta alakuló közgyűlését saját helyiségében. Gábor János elnök a közgyűlést megnyitván, Magyary Jenő jegyző felolvasta az egyesület három évi működéséről szóló jelentést, a melynek a leglényegesebb pontja a bevételek és kiadásokról összeállított számadás. Bevétel volt a három év alatt: alakulási díjakból 238 frt 33 kr., tagsági díjakból 1377 forint 25 kr., játékpénzekből 1514 forint 25 krajczár, ajándék és mulatságokból 374 frt 61 kr., összesen 3504 frt 44 kr. Ezzel szemben a kiadás 3461 frt 58 kr volt, tehát a készpénz maradvány 42 f. 86 kr. A jelentés felolvasása után a tisztikar lemondott. Almosdy Illés korelnöksége mellett a választást a következő eredménnyel ejték meg.

Elnök Gábor János. I. Alelnök Kutka Géza. Jogi tanácsos dr. Makay Pál. II. Jegyző Kemenszky Bertalan. Könyvtárnok Csapp György. II. Alelnök Papp János. I. Jegyző Magyary Jenő. Péztárnok Horváth Ferencz. Gazda Jankai Mihály, Álmosdi Illés; Választmányi tagok: Axsmann Lajos, Csáki Pál, Denderle Vilmos, Dutka Kálmán, Frölich János, Főris Lajos, Farkas József, Gulyás Gyula, Hanzli József, Hann Lajos, Hönigberger Lajos, Király Lajos, Kállay Albert, Karsay László, Mihók János, Pápay István, Papp Imre, Reih Antal, Rádúj Péter, Szűcs Sámuel, Stein Gábor, Dr. Terner Béla, Urbanovszky Lajos, Zsizskov Rudolf.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

Január 18. A joghallgatók bálja.
Január 21. A »Gyermekbarát egyesület« tánczestélye.
Január 22. A »48-as Népkör« bálja.
Február 1. Katholikus kör bálja a Zöldfában.
Február 4. A fogházörök tánczvizsgálma.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezzestélye.
Február 5. A nagyváradai ev. ref. egyházközség tánczvizsgálma.
Február 22. A n.-váradai 48-as népkör tánczmulatsága a Zöldfában.

Az ipartestület bálja. Vasárnap tartotta meg a nagyváradai ipartestület mulatságát, melyet az elaggott és munkaképtelen iparosok menháza javára rendeztek. A tánczestély — mint minden évben — ugy az idén is kitűnően sikerült. Már 9 órakor megtelt a »Fekete Sas« nagy terme a mulatni vágyó közönséggel, ugyanarra, hogy tánczolni is alig lehetett. A négyeseket 80—100 pár tánczolta két conlonba. A sikerült estély, mely szép jövedelmet hozott a humanus intézménynek, a reggeli órákig tartott, amikor is a legjobb hangulatba oszlottak szét a megjelentek.

A mulatságon résztvevett hölgyek névsorát a következőkben adjuk.

Dr. Bulyovszky Józsefné, Szedlarikné Dudinszky Anna, Redes Vilmosné, Andriška Károlyné, Vlád Ágostonné, Eberl Kálmánné, Péchy Antalné, Frölich Józsefné, Csepregi Miklósné, Gödény Sándorné, Szilágyi Gézané, Nutta Jakabné, Aredánszky Ferenczné, Spetkó Józsefné, Pethő Károlyné, Pethő Zsigmondné, Hant Frigyesné, Tárnok Lászlóné, Palóczy Károlyné, Barza Józsefné, Trebies Jakabné, Lányi Gyuláné, Zimányi Andrásné, Nagy Károlyné, Szabó Jánosné, Bumbera Imréné, Ember Lajosné, Tóth Albertné, Gáspár Edéné, Reis Gyuláné, Kurecz Ignáczné, Vajnovszky Józsefné, Nagy Gyuláné, Kovács Kálmánné, Orosz Józsefné, Bagosi Imréné, Gerenday Ferenczné, Franyó Rudolfiné, Gál Szabó Istvánné, Oláh Lajosné, özv. Márkus Sándorné, özv. Dózsáné, Dankó Györgyné, Nagy Edéné, Bogoly Pálné, Szaksz Sámuelné, Veinberger Mórné, Feiler Sámuelné, Diószegi Istvánné, Friedmann Mórné, Miklós Ferenczné, Papp Jánosné, Klein Ignáczné, Schwarcz Jánosné, Stern Sámuelné, Friedmanné, özv. Blastikné.

Leányok: Szedlarik Anna, Kurecz nővérek, Szepevár Ilona, Spetkó Teréz, Bene nővérek, Hördl Mariska, Netyü Mariska, Nagy Mariska, Tóth Mariska, Szabó Juliska, Vlezsák Fanni, Jánosy Boriska, Szaksz Janka, Szaksz Etelka, Tarpai Teréz, Tarpai Juliska, Bagoly Teréz, Nagy Mariska, Guttmann Róza, Mchleider nővérek, Veinberger Mariska, Gáspár

Frzsike, Diószegi Juliska, Neibander Szeréna, (Nagykereki,) Palóczy Róza, Markovits nővérek, Bagosi Mariska, Schwarcz Szeréna, Fekete Ilka, Pethő Ilona, Pethő Mariska, Lányi Ilonka, Bumbera Mariska, Bartha Irén, Stern Mariska, Friedmann Jolán, Ternyey Juliska, Szabó Erzsike.

Igazságszolgáltatás.

Egy ügyvéd szennyese.

Megdöböntő volt annak a végtárgyalásnak a képe, mely a szombathelyi kir. törvényszék előtt f. hó 11-én levezetett s melyen egy ügyvéd ült a vádlottak padján, kit azon megszégyenítő vád terhelt, hogy elsikkasztott 110 frtot, mely ügyvédi minőségében fizetett le kezeihez azon megbízással, hogy azt egy szegény földművesnek, annak hírvilág megítélt követelése fejében adja át.

L. G. midőn még Felső-Eörrött ügyvéd volt, ügyfele Koller János nevében pert indított Fleck Gusztáv és neje mint egyenes adósok ellen, meg Lukits János mint kezes ellen, mely perben mindhárom alperes elmarasztaltatott.

Lukits János kezes, hogy a további zaklatásoktól meneküljön, elment a vádlott ügyvédhez s annak kezeihez 110 frtot lefizetett, miről szabályszerű nyugtát is kapott.

L. C. ügyvéd ez összeget át is vette, azonban megbizójának, Koller Jánosnak azt át nem adta, hanem elköltöztött Felső-Eörről, még pedig anélkül, hogy valakinek a pénzt, meg a vonatkozó iratokat átadta volna.

Koller János aztán Strobl ügyvédet bizta meg a 110 frt behajtásával, a ki Lukits Jánost levélel felhívta, hogy az összeget fizesse meg, nehogy végrehajtást kelljen ellene foganatosítani.

Lukits János a kapott nyugtát felmutatta Strobl ügyvédnek, mire L. G. cselekménye napfényre jutott.

E miatt volt a végtárgyalás f. hó 11-ikére ellene kitűzve, melyen dr. Szabó Elek kir. törvényszéki bíró elnökölt. Szavazó bírák dr. Prugberger Vincze és Kovács Gyula, jegyző Gyika Emil voltak. Közvádoló dr. Somossy András, védő dr. Gyöngyösy Tivadar.

Vádlott azzal védekezett, hogy az összeget nem sikkasztotta el, mert az hozzá csak letétbe adatott azon utasítással, hogy azt Kollernek csak akkor adja ki, ha az összeg első sorban az egyenes adósokon nem volna behajtható.

Bár e védekezése megzafoltatott, mégis tekintve, hogy az összeget felének, habár 6 év múlva, de végre is megfizette, s így kár nincsen tekintve, hogy e szerint az eltalajdonítási szándék ellenében nem igazolható, a kir. törvényszék védő indítványát elfogadva, vádlottat a sikkasztás vádja alól felmentette, de mint hogy felével el nem számolt, a mi fegyelmi vétséget képez, ennek megtorlása végett, miután vádlott jelenleg Déván gyakorló ügyvéd, az iratokat az aradi ügyvédi kamarához áttétetni elrendelte. A kir. törvényszék ezen ítéletében mindenki megnyugodott s így az nyomban jogerős is lett.

Egy szalonasütés epilógja. Ez év áprilisában a nagyváradai káptalanak az olesai hártárban megégett 200 hold erdője. A csendőrség nyomozni kezdte a tüznek az okát s rövid idő múlva Illés József földművelő beösmerte, hogy a tűz az ő gondatlan sága folytán keletkezett, a mennyiben ő szalonát sőtött az erdőben s hogy ettől a tüztől gyuladt meg az erdő. A törvényszék büntető tanácsa elé tegnap került az ügy. A törvényszék a gondatlan embert, akinek gondatlansága folytán több mint 8000 frt ára fa pusztult el, két havi fogházra s 5 frt pénzbüntetésre ítélte.

A vásár fosztogatói. Az élesdi országos vásáron ez előtt négy évvel nagy lopások történtek. A lopások következtében aztán sikerült elesíteni három embert, akik ellen súlyos terhelő adatok merültek fel. A végtárgyalás tegnap volt ez ügyben. A törvényszék a tárgyalás adataival hat rendű lopást látott bebizonyítottanak, amelyekért Márk Máriát tekintettel, hogy lopásért már több ízben büntetve volt, két évi

és hat havi börtönre. Mokány Demetert pedig tíz havi fogházra ítélte, ellenben a harmadik vádlottat Petrule Mihályt felmentette.

Vigyáztlan biciklista. A nyáron történt, hogy Stipanovszky Kristof kertész, aki különben szenvedélyes biciklista, egy délben a kispiaczon biciklijével elütötte Bruder Ezekiel, egy öreg embert, aki az esés következtében sérüléseket szenvedett. Az ügy törvényszék elé került s tegnap volt meg benne a végtárgyalás. A törvényszék a vádlott Stipanovszky Kristofot bűnösnek mondotta ki a gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségében s figyelembe véve az enyhítő körülményeket tíz frt s öt frt mellék büntetésre ítélte. Az ítélet jogerős lett.

Elítélt botránycsinálók. A gyapjui gör. kath. templomban a mult esztendőben kinos botrányt csinált két ember. A plébános ugyanis, amint a püspöknek egy körrendeletét olvasta fel a pálinka ivásról, Furgye Vaszali közbeszólt:

— Ne hazudjon, a püspök nem rendel ilyent.

Hasonlólag nyilatkozott ugyanekkor testvére Furgye Flore is.

A törvényszék a két vádlottat a vallás elleni vétségben mondta ki bűnösnek s az első vádlottat nyolcz, a másodikat négy napi fogházra ítélte.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Urbán Adolf.

- 4908. Belicza György st. lopás, orgazdaság.
- 4833. Frecze Gábor lopás.
- 4943. Rácz Jánosné becsületsértés.
- 4971. Vasadi Togyer hamis vád.
- 4647. Horváth Ferencz lopás.
- 4648. Veinberger Márton rágalmazás és becsületsértés.
- 4726. Horváth Vilmos közösen elleni kihágás.
- 4727. Grösz János közbiztonság elleni kihágás.
- 4728. Gyenge Sándor lopás.
- 2731. Tóth József rágalmazás.
- 4423. Rosenber Jakab anyakönyvi kihágás.

Előadó: Poyvár Dénes,

- 4602. Osváth Mitru st. testisértés.
- 4608. Popa Ilie st. testisértés.
- 4609. Pader Tódor testisértés.
- 4682. Szakács Sándor magánokirat hamisítás.
- 4782. Fényes Géza becsületsértés.
- 4904. Tóth Lajos lopás.
- 4551. Gidó Lajos lopás.
- 4548. Gyalng Mihály testisértés.
- 4549. Roik István közösen elleni kihágás.
- 4567. Kovács Pál st. testisértés.
- 4624. Özv. Hajker Balánsné magánlaksértés.
- 4626. Kopasz Gábor s. t. magánlaksértés.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKE.

Írta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 41.

— Nézd csak, hogy tánczol, pedig a tenger sima mint a tükör.

— Kiált rá! — mondá Antal.

— Holla-hó!

Gyöngye visszhang felelt rá — Holla-hó.

— Micsoda hajó ez?

— Micsoda hajó ez? felelé a visszhang, s a mint elhalt, gunyos nevetéshez hasonló hang kelt nyomába.

— Hallod-e ezt? — kérdé Antal. — Hallom-e? — kiáltá a kapitány. — Tudom én jól, mi ez. Nézd csak azt a kékes lángot az árboczokon. Ezt a hajót nem eleven ember kormányozza. Ez a repülő hollandi!

Hangja rikácsolásra vált s távoli nevetés felelt rá. A matrózok térdre estek, eltakarva arcukat. De Mabel tudta, hogy az ő imádságának ideje elérkezett. A látományra szegezte szeméit s látta, hogy a hajó körvonalai mind

tisztábbak és rettentőbbekké lesznek, míg a kísérteties fény egyre erősült s a tenger folyékony tűzhöz kezdett hasonló lenni.

— Fülöp! — kiáltá a leány s leugrott volna a hajóról, ha gyöngéden vissza nem tartják.

— Huzd el onnan!
— Ne nyuljatok hozzám! Hadd menjek ő hozzám!

A többiek köréje gyülekeztek mind, borzalommal tekintve rá.

— A tenger sima mint a tükör — mondá a leány — a hajó pedig úgy vár ott, mintha horgonyt vetett volna. Nézd csak, mily közel: Seth kapitány, ne válaszszon el bennünket most! Hadd menjek hozzá!

— Hát ez a te kívánságod Isten előtt, gyermekek? — kérde Antal.

— Ez, ez!
— Meghalsz bele, ha meg nem adjuk, a mit kérsz?

— Az meg fog engem ölni, Antal apó.
— Akkor jöjj, drágám! — mondá Antal, kezén fogva a lányt; ez látta, hogy a mellvéd ki van nyitva s egy kis csónak reng alatt a vizen. Aztán a szellem-hajóra nézett és ime oly homályosnak és távollévőnek tűnt fel, hogy alig látta már körvonalait. Belé ugrott a csónakba s az evezőkhöz nyult, de Antal ott volt vele a csónakban is, rátekinve szomorú szemével.

— Antal apó, nélkülöd kell ám mennem!
— Nem, drágám, együtt fogunk menni.

— De csak a hajóig, — En csak úgy segíthetek rajta, ha egyedül állok a földézetem.

— Isten oltalmazzon, drágám! En fogok odaevezni veled. Mihelyt megtedted a magad dolgát, megint visszahozlak. Vagy visszahozlak, vagy ott veszek veled, gyermekemmel.

XIV. FEJEZET.

A szellem-hajó

Künn voltak hát a csillámló tengeren. Köröskörül sötétség; csak egyik oldalon jelent meg a csudálatos hajó folyton rezgő és váltakozó képe. Mabel a csónak mélyén ült, de folyton előre hajlott. Antal háttal a szellem-hajónak evezett serényen. Es (mily különösnek látszott!) akármily erősen evezett, a vizek mintha vissza szívták volna a csónakot, míg karjai folyton gyöngültek, lélekzete egyre fogyóban volt.

— Gyorsan! gyorsan! — kiáltá a leány.
— Ott van még most is, drágám? — kérde Antal, evezőjére támaszkodva.

— Hogyne! Nézd csak!
— Szúrászt érzek a nyakamban, nem tudom fordítani a fejemet. Még mindig van idő! Forduljunk meg gyermekek!

— Nem nem, csak siessünk!
— Hát nem akarsz visszamenni?! Akkor hát imádkozzál. En reszketek mint a falevél és minél jobban evezek, a víz annáljobban erőlteti öreg csontjaimat.

Mi volt ez, oly göngén mégis oly tisztán jöve el a szél és víz zúgásán keresztül? A leány hallotta tisztán, hogy egy-egy hang hívja nevét!

— Mabel, Mabel!
Az öröm szilaj kiáltásával ugrott föl a csónakban s felelé: »Fülöp!« s egyszerre a hatalom, a mely eddig visszatartotta a csónakot, megbénulni látszott, úgy hogy villámgyorsasággal haladt a szellemhajó felé. Érezte egy titkos vonzó erő hatását, a mely mind közelebb közelebb ragadta őket, víz és köd együtt mozdulván velük, mint mikor a falat csapdossa.

Es mégsem érzett félelmet! hanem csupán vad, természetfölötti elragadtatást.

A mint közelebb értek, látták a vizek fölött magasodni a hajó árboczeit és vitorláit. A hajó maga föl alá himbálódzott a tengervízen. Minél közelebb jöttek, annál kevésbbé látszott az kísértetiesnek, míg végre látták, hogy egy alacsony, hosszú régi modoru alkotmány volt, magas farral, igen hegyes árboczokkal. A vitorlák rongyosak és viseltetek voltak, de némi gyöngé csillámló fényvel hintve be, a hajó teste pedig, mikor egy egy része kiemelkedett a vízből, iszapos paréjjal volt fedve.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az Engel-czég ítélete megfelebbezve.

Budapest, január 16. (Saját tud. táv.)
Az országos borellenőrző bizottság az Engel-czég ítéletét súlyosbításért megfelebbezte.

Benzinrobbanás a pinczében.

Budapest, január 16. (Saj. tud. táv.)
Wundt Ignác diófa-utcai fűszerüzletének pinczéjében ma délután hirtelen tűz ütött ki, mely a mint a rendőri nyomozat kiderítette, egy tanonc vigyázatlanságra folytán keletkezett, ki a gyuvát, melylyel a gyertyát meggyújtotta, a csomagoló forgács közzé dobta a homályban. A tűz elfolyására mindenlehetőt megtett a tűzoltóság, hanem a pinczében felhalmozott mindenféle égő anyagok hatalmasan táplálta a tüzet. Egy pillanatban óriási robbanás reszkettette meg a levegőt. A nagy három emeletes ház, melynek pinczéjében a tűz volt, összeroppedezett, a közeli házak ablakai összetörttek, az emberek földrebuktak. A pinczében elhelyezett mintegy 40 kilogramm benzín robbant fel. A robbanásban hat tűzoltó és 10 privát ember könnyen megsebesült és két tűzoltó és más két ember pedig súlyos sérülést szenvedett. A mentők kórházba szállították a súlyosan sérülteket.

Sikkasztó főhadnagy.

Budapest, január 16. (Saját tud. táv.)
Ironfeld Jenő tűzérőfőhadnagy élelmezési tiszt megszökött a fővárosból. Temérdek adósságot hagyott maga után. Mikor már szökése bizonyossá lett, megvizsgálták a kezére bizott katonai pénztárt, melyben 3000 forint hiányt találtak. A sikkasztó rendetlen életet élt már régóta s ez vitte az anyagi tönkbe. Körözése országsszerle elrendeltetett.

A svéd király beteg.

Stokholm, jan. 16. A király néhány nap óta könnyű gégehurutban és influenzában szenved. Testének hőfoka tegnap 38.9, érverése 67 volt. Általános állapota jó. (Magy. Táv. Ir.)

Tenger alatt járó hajó.

Páris, január 16. A »Matin« czikkel közöl a Földközi tengeri hajóraj gyakorlati közben a tenger alatt járó hajóval sikeresen végzett kísérletekről és végül felszólítja a francziákat, hogy még egy ilyen hajóval ajándékozzák meg a haditengerészetet. A nevezett lap erre a célra gyűjtést indít és az aláírást maga kezdi meg 5000 frankkal. (Magy. Táv. Ir.)

A Filippi szigetéről.

New-York, január 16. A »New-York Herald«-nak egy washingtoni távirata szerint Mac Kinley elnök felszólította Dewey tengernagyot, Otis tábornokot és Witthie-tábornokot, aki legutóbb a Filippi szigeteken szolgált, továbbá Denby volt pekingi követet és Shurman egyetemi rektort, hogy bizottságot alakítsanak a Filippi szigetek kérdésének tanulmányozá-

sára és mondjanak véleményt arról, hogy milyen politikát kell Amerikának a szigeteken követnie. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A pancsolt borok statisztikája. A mesterséges borok készítésének és azok forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t.-cz. alapján Budapesten alakított állandó borvizsgáló szakértő bizottság az 1898. év I. félévi működéséről szóló jelentést terjesztett a kereskedelemügyi miniszter elé. Az említett félévben a törvény értelmében eljáró hatóságok közül 63 hatóság küldött fel mintákat megvizsgálás végett, melyek eredménye az egyes törvényhatóságok szerint következőleg oszlott meg:

Sorszám	Törvényhatóság	Hány feltől	Hány minta vizsgálattott meg	tiltott módon készült	A megvizsgált mintákból az elnevezésnek nem felelt meg
1.	Arad vármegye	2	2	2	—
2.	Bács-Bodrog	1	4	4	—
3.	Baranya	3	9	8	—
4.	Békés	1	1	1	—
5.	Borsod	2	4	3	—
6.	Csongrád	3	4	—	—
7.	Esztergom	1	1	—	—
8.	Fejér	1	4	—	—
9.	Heves	2	7	5	—
10.	Krassó-Szörény	1	3	—	—
11.	Liptó	5	14	7	—
12.	Nógrád	1	5	5	—
13.	Nyitra	1	2	—	—
14.	P.-P.-S.-Kiskun	14	47	15	—
15.	Somogy	6	56	15	1
16.	Sopron	4	13	1	—
17.	Szabolcs	3	3	1	—
18.	Szilágy	1	2	—	—
19.	Temes	2	10	—	—
20.	Tolna	15	74	23	—
21.	Torontál	2	3	2	—
22.	Ung	11	14	2	—
23.	Vas	2	3	3	—
24.	Zala	5	17	12	—
25.	Zólyom	1	1	—	—
26.	Budapest szfőváros	26	129	59	3
27.	Győr th. város	1	4	—	—
28.	Kassa	1	3	—	—
29.	Kecskemát	1	1	—	—
30.	Komárom	2	4	2	—
31.	Nagyvárad	1	2	1	—
32.	Pécs	6	22	3	—
33.	Pozsony	6	20	9	1
34.	Sopron	1	4	—	—
35.	Szeged	1	1	1	—
36.	Versecz	1	2	2	—
Összesen:		137	495	186	5

Reich Jenő Társas

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, január 16.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.48
Uj tengeri	—	—	—	—	4.89
Rozs őszre	—	—	—	—	7.99
Zab őszre	—	—	—	—	5.74
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, január 16.

Az irányzat gyenge

Oszták hitel	—	—	—	—	361.25
Magyar hitel	—	—	—	—	391.40
Allamvasut	—	—	—	—	362.—
Rimamurányi	—	—	—	—	379.80
Magyar jelzalog	—	—	—	—	226.10
Salgótarjáni	—	—	—	—	298.75
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	279.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	866.50

Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.-

Bécs, január 16.

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	863.78
Magyar hitel	892.-
Allamvasut	864.1/2
Birodalmi márka	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 16-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.-
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,0%	100.-
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.-
Magyar földterhermentési kötvény 4%	96.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földterhermentési kötvény	96.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	160.-
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	137.50
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	120.30
Osztrák korona járadék	101.75
Osztrák magyar bankrészvény	940.-
Magyar hitelbankrészvény	892.-
Osztrák hitelintézeti részvény	361.-
Osztrák-magyar államvasuti részvény	362.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	363.20
Németbirodalmi márka	58.92
Párisi vista	120.95
Párisi vista	47.87
20 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

LAKÁS 1-ső májusra

3—4 száraz, világos, nagy szobával s mellék helyiségekkel és

4 óra való kényelmes istállóval,

kerestetik.

Ajánlatok szó- vagy írásbelileg

a 7-ik huszár-ezred kezelő-bizottságához

(Kőrös-kaszárnya) intézendők.

MEGHÍVÓ.

A „Biharmegyei takarékpénztár“ Nagyváradon 1899. évi jan. hó 28-án délután 3 órakor az intézet helyiségében Kossuth-utca 19/20. szám alatt tartja meg

XXVII. évi rendes közgyűlését, melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozat hozatal a nyereség hova fordítása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.

2. A felügyelőbizottság tagjainak megválasztása és a választmány alapszabályszerű kiegészítése.

3. Esetleges indítványok előterjesztése és tárgyalása az alapszabályok 51. szakasza értelmében.

Azon t. cz. részvényesek, a kik a fenti közgyűlésen részt venni óhajtanak, tartoznak alapszabályaink 46. szakasza értelmében, három nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeiket a Biharmegyei takarékpénztárnál Nagyváradon, vagy pedig a Pesti magyar kereskedelmi banknál Budapesten letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető és kívánságra nyomtatott példányban a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Nagyvárad, 1899 évi január hó 16-án.

A biharmegyei takarékpénztár igazgatósága.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 37				
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 04				
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54				
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50				
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kétegyán >	11 46	5 57	9 37	Kétegyán >	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55		Dobrest ind.	4 22	6 3					
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes ind.	6 34	8 21		Nánhegyes ind.	4 32	7 41					
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31		Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 66					
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16												
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31												

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40		Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40			
V-Velenceze >	4 05	2 51		Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 48			
Félix-Fürdő >	4 32	3 13		Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Kőrös-Ladány >	5 13	4 22			
Kardó >	4 50	3 27		Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 53			
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17		Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 34			
Tasádfő >	6 07	4 31		Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Köt >	6 38	6 03			
Drág-Cséke >	6 30	4 45		Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 29			
Magyar-Cséke >	6 50	4 5		Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 08			
Dusesd >	7 05	5 12		Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 13			
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47		Hollód >	7 10	5 34	Köt >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43			
Hollód >	7 58	5 58		Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 12			
Gyanta >	8 12	6 11		Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33			
Sólyom >	8 38	6 36		Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Kőrös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53			
Borz >	8 53	6 50		Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12			
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01		Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30			
Sonkolyos >	9 18	7 13		Magyar-Gyepes >	8 54	7 50									
Belényes >	10 04	7 47		Kardó >	9 27	8 31									
Szudrics >	10 27	8 09		Félix-Fürdő >	9 40	8 45									
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21		V-Velenceze >	10 01	9 09									
Vaskóh érk.	11 12	8 49		Nagyvárad érk.	10 11	9 19									

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45		
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56		
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08		
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26		
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07		

Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.
Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33		
B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 24		
Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 22		
Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 32		
Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 03		
B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 33		
Nagykágya >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 39		
Székelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 09		
Érselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 14		
Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 40		

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jellettek feltételes megálló helyek.